

29. Пархоменко Т. П. Про традиції колодкового бджільництва на Рівненському та Київському Поліссі / Т. П. Пархоменко // Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії : наук. зап. РДГУ : у 2-х ч. – Ч. 1. – Рівне, 2000. – С. 120–130.
30. Українець А. Бджільництво на Рівненському Поліссі. До характеристики сучасного стану / А. Українець // Минуле і сучасне Волині й Полісся: край на межі тисячоліть : зб. наук. пр. – Луцьк, 2002. – С. 225–226.
31. Bractwo Bartne [Електронний режим]. – Режим доступу : <https://www.facebook.com/Bractwo-Bartne-Fratrum-Mellicidarum-634667896622178/?fref=nf&pnref=story>. (дата звернення: 05.11.2016 р.)

Дмитренко Алла. Бортничество Березновщины: традиции, современное состояние и перспективы включения в историко-культурные туристические ресурсы (за полевыми материалами). В статье на основе полевых этнографических материалов, собранных во время историко-этнографической экспедиции Государственного научного центра защиты культурного наследия от техногенных катастроф (2013 г.), охарактеризован бортничий промысел на территории Березновского района Ровенской области. Определены формы бортничества: собственно бортничество, лесное колодное пчеловодство, домашнее колодное пчеловодство. Освещены традиции, связанные с изготовлением ульев-колод, их названия и конструктивные особенности. Выяснена степень сохранности домашнего и лесного бортничества (колодного пчеловодства). Установлены основные традиционные приспособления и материалы для изготовления колодных ульев, их размеры и конструктивное решение. В тексте приводятся полевые материалы, иллюстрирующие основные положения статьи.

Ключевые слова: Западное Полесье, культурное наследие, культурный туризм, пчеловодство, бортничество, колодное пчеловодство, бортничество, колодные ульи.

Dmytrenko Alla. Beekeeping in Bereznivshchyna Region: Traditions, Current Situation and Possibility to be Included into Historical and Cultural Tourism Resources (According to the Field Research). We have characterized beekeeping trade on the territory of Bereznivsky district of Rivne region in Ukraine, based on ethnographical field research made during the historical and ethnographical expedition of State Agency of Ukraine on Exclusion Zone Management. Also, we have defined the types and forms of beekeeping: beekeeping itself, forestry and domestic wood log beekeeping. Then we have described the traditions connected with wood log beehive crafting, naming, and design features. The article also determines a degree of preservation of domestic and forestry beekeeping (wood log beekeeping). Also we have shown the basic traditional tools and materials used for beehives manufacturing, their sizes and design solutions. The article contains the field research, which illustrates the main key points.

Key words: Western Polissya, cultural heritage, cultural tourism, beekeeping, wood log beekeeping, wood log beehives.

Статтю подано до редколегії
28.09.2016 р.

УДК 069.02:39(477-82)

Людмила Мірошниченко-Гусак

Польові етнографічні дослідження як складник формування збірки Волинського краєзнавчого музею

У статті схарактеризовано польові дослідження як один зі шляхів наукового комплектування етнографічної колекції Волинського краєзнавчого музею. Простежено етнографічні експедиції та їх особливості в різні періоди становлення закладу. Визначено завдання з комплектування пам'яток народної культури, що постають сьогодні перед співробітниками відділу етнографії та народних промислів.

Ключові слова: етнографічна колекція, польові дослідження, комплектування збірки, відділ етнографії та народних промислів Волинського краєзнавчого музею.

Постановка наукової проблеми та її значення. Польові дослідження (метод безпосереднього спостереження) – важливий складник не лише вивчення відповідних тем, а й поповнення музейних колекцій етнографічними джерелами в різних їх формах. Це речові пам'ятки, письмові та аудіозаписи,

малюнки, плани, креслення, світлини, кіно-, відеофіксації. Такий вид діяльності був і залишається притаманним Волинському краєзнавчому музею (ВКМ) від часу його появи в 1929 р.

Тема польових етнографічних досліджень цього закладу висвітлювалася в контексті наукових розвідок з історії Волинського краєзнавчого музею та його відділів. Ідеться, насамперед, про формування колекцій сакрального, образотворчого мистецтва [7]. Етнографічні експедиції Західною Волиною простежено частково. Отже, відсутнє цілісне дослідження, яке б висвітлювало їх важливу роль у комплектуванні музейної збірки надбаннями матеріальної й духовної культури.

Мета статті – висвітлити зміст та результати етнографічних експедицій, які проводили науковці Волинського краєзнавчого музею з часу його заснування до 2015 р. включно; показати значення польових досліджень у комплектуванні етнографічної колекції закладу в різні періоди його історії.

Вклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Етнографічна колекція ВКМ сьогодні – це близько шести тисяч одиниць зберігання основного фонду, які презентують народнопобутову культуру, заняття, мистецтво волинян і поліщуків переважно кінця XIX–XX ст. Її формування відбувалося різними способами; помітне місце тут належить польовим дослідженням.

Метод польових досліджень досить активно застосовували науковці вже на початку XX ст. Зокрема, у 1920–1930-х рр. його застосовував Етнологічний інститут Львівського університету під керівництвом Адама Фішера, випускниками якого були й деякі співробітники Волинського музею [11, с. 161].

Сам музей своєю появою завдячує власне предметам етнографічного характеру. Відомо, що початки формування збірки припадають на вересень 1928 р. Тоді Волинське товариство краєзнавства та охорони пам'яток організувало рільничо-промислово виставку. Частину ремісничих виробів, які на ній експонувалися, придбали для Волинського музею, що постав у червні 1929 р. Його директором призначили Олександра Прусевича (1878–1944), відомого етнографа, музейника, краєзнавця. Дослідники зазначають, що «...музейник з європейською освітою О. Прусевич мав великий досвід колекціонування і якнайкраще міг організувати збір експонатів для виставки і започаткування музейної збірки» [9, с. 178].

Наукові етнографічні дослідження після Олександра Прусевича здійснював доктор Олександр Яворчак. До цієї діяльності долучився Генрік Мушинський, який упродовж–жовтня 1938 р. вивчав поховальну обрядовість [11, с. 175], а також Олександр Мардковіч – прозаїк, поет, популяризатор караїмської мови та культури.

У звіті про діяльність Волинського товариства приятелів наук, якому з 1935 р. підпорядковувався музей, указано, що впродовж 1935–1937 рр. етнографічні дослідження проводили на такі теми, як «Народна кераміка на Волині», «Польські села в Любомльському повіті», «Волинські караїми». Їх результатом стали зібрані експонати та підготовлені внаслідок їх опрацювання публікації [18, с. 21]. Речові надходження мали різноплановий характер: традиційне вбрання (сорочки, спідниці, фартухи, свити, пояси, очіпки, хустки, намітки, камізьелки), килими, рушники, зразки вишивок, знаряддя праці, різноманітні пристосування, ремісничі вироби. Тоді ж започатковано формування колекції писанок. Задokumentовано, що в 1936 р. напередодні Великодніх свят тимчасовий працівник музею Остапчук здійснив кілька виїздів для збору писанок.

Отже, у польській період історії музею (червень 1929 – вересень 1939 рр.) науково-дослідницька діяльність науковців була продуманою, спланованою й результативною, у тому числі й щодо поповнення етнографічного компонента фондової збірки закладу.

Упродовж останньої декади вересня 1939 р. – серпня 1991 р. в історії ВКМ, який неодноразово змінював назву, тривав радянський період (за винятком кількох років нацистської окупації м. Луцька). Відбувалися значні зміни як у структурі музею, так і в його діяльності. Чисельність науковців була мізерною. Після Другої світової війни в музеї взагалі не стало відділу етнографії. Окремий фонд етнографічних пам'яток ліквідовано, значна частина його предметів виявилася втраченою [8]. Музей провадив діяльність, яка чітко регламентувалася компартійними ідеологічними постановами та наказами. Національна культура витіснялася й спотворювалася, музеї повинні були відігравати роль вагомого пропагандиста радянського способу життя.

Українська етнографічна наука в повоєнне десятиліття переживала не кращі часи. Великі академічні етнографічні центри, такі як Інститут мистецтвознавства, фольклору та етнографії АН

УРСР (ІМФЕ), Український державний музей етнографії і художнього промислу АН УРСР (пізніше перетворений у Львівське відділення ІМФЕ) та ін., свою діяльність спрямовували на вивчення колгоспного й робітничого побуту, досягнень радянської влади, прогресивних соціалістичних змін. Водночас науковці здійснювали збір матеріалів до «Атласу матеріальної культури західних областей України», монографії «Українське Полісся», розшукували пам'ятки для створення нових експозицій.

Діяльність вищезгаданих установ впливала на певне поживлення етнографічних досліджень і комплектування зразками матеріальної культури фондів у регіональних музеях. Так, співробітники Львівського відділення ІМФЕ та Етнографічного музею в 1948–1949 рр. працювали в Рівненській (до 1991 р. – Ровенській) і Волинській областях. Ними опрацьовано й фондову збірку музею в Луцьку. У липні-серпні 1953 р. вони обстежили села Любешівського та Камінь-Каширського районів [1, с. 44, 45].

У травні 1946 р. представники ІМФЕ АН УРСР доручили львівським етнологам «осягнути шефство над провінційними музеями» західних областей республіки й навіть зробили певні кроки в цьому напрямі [1, с. 49]. Однак якихось відчутних результатів досягти не вдалося. На початку 1949 р. у звіті про працю над вищезгаданим «Атласом» зазначали, що краєзнавчі музеї західних областей України не розгорнули польової збиральницької роботи. Наприкінці 1940-х – у першій половині 1950-х рр. у музеях Луцька, Рівного, Житомира й Чернігова ситуація з проведенням польових досліджень на Поліссі та експонуванням етнографічних матеріалів із його теренів була незадовільною [1, с. 48, 49]. На нараді фахівців у Львові 1954 р. констатувалася відсутність конкретних методичних вказівок і посібників для музейних працівників. ІМФЕ рекомендовано видати відповідні посібники для збирачів фольклору та етнографічного матеріалу [1, с. 49].

Щодо Волинського краєзнавчого музею, то наприкінці 1940-х – у середині 1950-х рр. етнографічні дослідження його науковцями не проводилися. Однак вони долучилися до польових досліджень інших наукових установ на території Волинської області, під час яких отримали значний досвід із проведення науково-дослідницької й науково-фондової роботи. Так, у січні-лютому 1955 р. на Волині працювала експедиція відділу етнографії ІМФЕ АН УРСР. До її складу входили етологи Г. Стельмах (керівник), О. Кравець, Л. Шевченко та двоє музейних працівників – І. Бондар (Центральний державний історичний музей) та Р. Наумович (Кашевська) (Волинський обласний краєзнавчий музей). Досліджувалися села Борки Любешівського району (Західне Полісся) і Низкиничі Іваничівського району (Західна Волинь). Учасники експедиції збрали комплекти чоловічого та жіночого одягу, а також сохи, сошне яро, дерев'яну борону, плужок; знахідки збагатили фонди зазначених музеїв [4, с. 75].

Наукові працівники проводили й одноденні виїзди для збору експонатів. Однак на заваді цьому нерідко ставали відрядження за завданнями обласного комітету компартії України, облвиконкому, управління культури, які не стосувалися діяльності краєзнавчого музею.

У 1960-х рр. на Волинь здійснювали експедиційні виїзди працівники Львівської картинної галереї за участю Бориса Возницького й Львівського музею етнографії та художнього промислу на чолі з Павлом Жолтовським. До роботи в експедиціях з цими відомими дослідниками долучилися й наукові працівники Волинського краєзнавчого музею Олекса Ошуркевич та Йосип Струцюк. Результатом спільних експедицій 1965–1968 рр. стало надходження до фондів Волинського краєзнавчого музею пам'яток іконопису, декоративно-ужиткового мистецтва [7, с. 149].

Кінець 1960-х – початок 1970-х рр. характеризується проведенням Волинським краєзнавчим музеєм низки самостійних історико-етнографічних експедицій у різні райони області. Науковці збирали предмети музейного значення, фіксували етнографічні пам'ятки й складали «Списки» [12; 14]. Тут зазначено прізвища та адреси осіб, які були власниками етнографічних предметів. До них згодом виїжджали музейники для збору таких предметів із метою створення експозицій музеїв-скансенів.

Центральні наукові інституції розробляли та надсилали в регіони методичні матеріали. Одним із них був «Перелік старовинних пам'ятників народного будівництва, знарядь праці, виробів ремесла, побутового начиння, творів мистецтва тощо, які необхідно виявляти, брати на облік, зберігати та збирати» [15]. Керуючись ним, Волинський краєзнавчий музей у 1969 р. провів польові дослідження в Рожищенському, Маневицькому, у 1970–1971 рр. – у Володимир-Волинському, Ковельському, Іваничівському, у 1971 р. – у Любешівському та Камінь-Каширському районах області. Під час експедицій здійснювали збір пам'яток для поповнення відділу дорадянського періоду історії [5, с. 72]. Результатом стало надходження до фондів музею значної кількості етнографічних матеріалів: народного традиційного вбрання, господарських знарядь, меблів, транспортних засобів, рибальських

знарядь й ін. Фіксували та облікували споруди народної архітектури: дерев'яні церкви, костели, хати, господарські приміщення, кузні тощо.

Значний внесок у формування етнографічної колекції ВКМ зробив художній відділ, створений 1973 р. Його працівники проводили збір не лише творів образотворчого мистецтва, а й інтенсивно займалися комплектуванням фондової групи Д (декоративно-ужиткове мистецтво), створеної в 1977 р. Їх увагу зосереджено на декоративних тканинах, народному вбранні, кераміці, виробих майстрів народної творчості тощо. Результатом експедиційних виїздів 1970–1980-х рр. стало надходження до музею 1500 експонатів [6, с. 149].

Поповнювалася музейна скарбниця етнографічними пам'ятками в 1981–1986 рр. під час польових досліджень об'єктів сакрального мистецтва, які зберігались у волинських храмах. Так зібрано зразки ткацтва й вишивки (рушники, килими, доріжки), церковних тканин XVII–XIX ст., ковальського ремесла (надбанні хрести), предмети металопластики та ін. [6, с. 150]. Загалом наприкінці 1960-х – у 1980-х рр., завдяки проведенню низки експедицій, музейна етнографічна колекція поповнилася великою кількістю пам'яток переважно матеріальної культури. Якщо спочатку збирали здебільшого знаряддя праці, предмети побуту для висвітлення історії дорадянського періоду, то в 1970–1980-х рр. перевагу надавали предметам декоративно-ужиткового характеру. Усі пам'ятки надходили до різних фондів груп.

У 1989 р. у Волинському краєзнавчому музеї, завдяки ініціативі й старанням Олексія Ошуркевича, створено відділ етнографії та народних промислів, який він сам і очолив. Відтоді розпочалася цілеспрямована робота з вивчення та дослідження матеріальної й духовної культури українців. Етнографічні пам'ятки й надалі зосереджено в різних фондів груп. Однак науковці відділу дбали про їх постійне поповнення, маючи надію, що вони демонструватимуться в експозиції майбутнього Музею етнографії та народних промислів Волині. Тому поставали завдання подальшого виявлення й збору етнографічних матеріалів для висвітлення різних тем матеріальної та духовної культури. Їх виконанню сприяли кардинальні суспільно-політичні зміни в Україні. Із проголошенням у 1991 р. незалежності завершується радянський період історії ВКМ і розпочинається новий етап у його розвитку, у тому числі й у справі збору етнографічних матеріалів.

У 1991 р. проведено фольклорно-етнографічну експедицію під назвою «Шляхами Павла Чубинського на Волині». Її організатори – Волинська обласна організація Українського товариства охорони пам'яток історії та культури й Волинський краєзнавчий музей. Від музею участь в експедиції взяли Олексій Ошуркевич та Ігор Салюк. Її метою був збір матеріалів саме для майбутнього Музею етнографії та народних промислів Волині. Вона ознаменувалася вагомими результатами: зроблено світлини рідкісних зразків народної дерев'яної архітектури, записано зразки лірницького репертуару з с. Грудки Камінь-Каширського району, календарно-обрядову поезію, виявлено речі домашнього побуту, декоративно-ужиткового мистецтва (весільний костюм, плат, вінок, вишиті й ткані сорочки, фартухи, рушники [3, с. 2].

Олексій Ошуркевич був також учасником комплексної історико-краєзнавчої експедиції, організованої ВКМ у 1992 р. Під час її проведення науковець збирав етнографічні матеріали, записував фольклор у населених пунктах Маневецького та Любешівського районів.

Досить результативними виявилися польові дослідження на теренах Любомльського й Володимир-Волинського районів. Волинський обласний центр народної творчості виступив ініціатором та організатором фольклорно-етнографічної експедиції під назвою «Народи Прибужжя», яка проходила влітку 2000 і 2001 рр. [16]. До неї долучилися співробітники відділу етнографії Наталя Гатальська й Тетяна Харчук. Фонди музею поповнились етнографічними матеріалами з писанкарства, землеробства, ремісничими виробами, світлинами тощо. За матеріалами експедиції розгорнуто виставку «Мандрівка у минуле», на якій демонструвалося 107 експонатів.

У наступні роки продовжилися польові дослідження народної культури. Відділ етнографії та народних промислів ВКМ під керівництвом Наталі Гатальської у 2002–2003 рр. провів два етапи етнографічної експедиції «По Турії». Науковці зібрали двадцять один предмет музейного значення [17]. Для вивчення традиційної народної культури й збору етнографічних матеріалів у 2003 р. здійснено експедиційні виїзди у села Затурці Локачинського, Туличів Турійського, Прилуцьке Ківерцівського, Свійчів Володимир-Волинського районів.

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Отже, зі створенням відділу етнографії розпочато тематичні дослідження народної культури. Склалися перспективні плани збору

експонатів, визначалися теми, які потребували й сьогодні потребують висвітлення в музейному зібранні. Значну увагу звертали на вивчення тем духовної культури, які в попередні періоди функціонування музею практично ігнорувалися.

Вагомі комплексні дослідження Західного Полісся з ініціативи етнолога Алли Дмитренко розпочала у 2008 р. кафедра документознавства і музейної справи Волинського (із 2012 р. – Східноєвропейського) національного університету імені Лесі Українки. Під час їх проведення студенти-музейники проходили етнографічну, краєзнавчу практики. Упродовж 2008–2014 рр. організовано й проведено вісім експедицій у села Шацького, Ратнівського, Камінь-Каширського районів Волинської області. Вони відбувалися під керівництвом викладачів університету Алли Дмитренко, Олексія Златогорського, Генадія Бондаренка, Сергія Панишка, Світлани Чибирак, за участю студентів історичного факультету ВНЗ і музейних працівників. Зокрема, до практики польових досліджень долучилися науковці відділу етнографії та народних промислів ВКМ Людмила Мірошніченко-Гусак й Оксана Моренчук. Під час експедицій зібрано численні матеріали, що стосуються краєзнавчих, історичних тем, господарської діяльності, матеріальної та духовної культури мешканців Волинського Полісся. За результатами експедицій підготовлено повідомлення; частину з них опубліковано в різних наукових збірниках.

Пам'ятки матеріальної культурної спадщини поповнили фондові збірки Волинського краєзнавчого музею, Музею етнографії Волині та Полісся Східноєвропейського університету. На основі зібраних матеріальних пам'яток у 2015 р. створено етнографічну виставку «Волинське Полісся». Вона стала своєрідним звітом діяльності, взаємодії й співпраці Волинського краєзнавчого музею, Музею етнографії Волині та Полісся Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки й державного підприємства «Волинські старожитності».

Потрібно зазначити, що на організацію та проведення польових досліджень, досягнення ними вагомих результатів значний вплив мали державна політика, високий рівень кваліфікації музейних працівників, самовіддана праця окремих особистостей. Значну роль в активізації проведення польових досліджень музеями відіграли наукові державні інституції та академічні етнографічні центри. Це виявилось у наданні методичних матеріалів, залученні волинських музейників до експедицій, які озброїли науковців цінним практичним досвідом.

Проведення експедицій потребувало ретельної підготовчої роботи, відповідальності й, що найважливіше, – значних кошторисних затрат. Тому сьогодні більшість музеїв відмовляється від довготривалих польових досліджень, надаючи перевагу одноденним виїздам. Таку практику нині використовує й Волинський краєзнавчий музей. Систематичне різнопрофільне комплектування фондів збірок для краєзнавчих музеїв лишається нерозв'язаною проблемою. Проте, завдяки співпраці з різними науково-освітніми інституціями, волинські музейники долучаються до польових досліджень, проводять виявлення й збір предметів музейного значення, вивчають народну культуру минулого та сьогодення.

Джерела та література

1. Гілевич І. Українська етнографічна наука у першому повоєнному десятилітті та польові дослідження Полісся / І. Гілевич // Вісник Львівського університету. – Серія історична. – 2008. – Вип. 43. – С. 34–53.
2. Дмитренко А. Етнографічна колекція Волинського музею у міжвоєнний період / А. Дмитренко // Волинський музей: історія і сучасність : наук. зб. матеріалів III Всеукр. наук.-практ. конф., Луцьк–Колодяжне, 18–19 трав. 2004 р. – Луцьк : [б. в.], 2004. – Вип. 3. – С. 58–61.
3. Звіт голови секції документальних пам'яток О. Ошуркевича про фольклорно-етнографічну експедицію «Шляхами П. П. Чубинського на Волині». Рукопис // Державний архів Волинської області, ф. Р–3186, оп. 1, спр. 30.
4. Кашевська Р. Понад півстоліття в музеї. Спогади / Р. Кашевська // Волинський музей: історія і сучасність : наук. зб. матеріалів III Всеукр. наук.-практ. конф., Луцьк–Колодяжне, 18–19 трав. 2004 р. – Луцьк : [б. в.], 2004. – Вип. 3. – С. 68–77.
5. Ковальчук Є. Волинський краєзнавчий музей. До історії етнографічних досліджень (1929–1992 роки) / Є. Ковальчук // Минуле і сучасне Волині й Полісся: народна культура – шлях до себе : зб. наук. пр. : матеріали Волин. обл. наук.-етнограф. конф., м. Луцьк, 10–11 квіт. 2003 р. Луцьк : [б. в.], 2003. – Вип. 11. – С. 71–73.
6. Ковальчук Є. Наукові експедиції Волинського краєзнавчого музею / Є. Ковальчук // Волинський музей: історія і сучасність : наук. зб. матеріалів III Всеукр. наук.-практ. конф., Луцьк–Колодяжне, 18–19 трав. 2004 р. – Луцьк : [б. в.], 2004. – Вип. 3. – С. 149–151.

7. Ковальчук Є. Формування фонду сакрального мистецтва у Волинському краєзнавчому музеї / Є. Ковальчук // Волинський музей: історія і сучасність : наук. зб. – Луцьк : [б. в.], – 2009. – Вип. 4. – С. 118–123.
8. Кот С. Волинський краєзнавчий музей / С. Кот, О. Ошуркевич. – Київ : Бремен, 19996. – Українознавство. – 1996. – Вип. 1. 75 с. [Доля культурних скарбів України під час Другої світової війни : архіви, бібліотеки, музеї].
9. Олійник О. Рукописна спадщина Олександра Прусевича, видатного дослідника народного мистецтва Волині, у фондах Львівської наукової бібліотеки НАН України / О. Олійник // Минуле і сучасне Волині й Полісся: роде наш красний : матеріали Третьої Волинської обл. наук.-етнограф. конф., 14–15 черв. 2007 р. – Луцьк, 2007. – Вип. 24. – С. 176–180.
10. Ошуркевич О. Етнографія Волинського музею у Луцьку (1929–1939 рр.) / О. Ошуркевич // Тези наукової конференції до 100-річчя Волинського єпархіального давньосховища, 18–20 трав. 1993 р. – Житомир, 1993. – С. 41–42.
11. Тарнавський Р. Етнологічний інститут Львівського університету: формування колективу та напрямів діяльності (1924–1939) / Р. Тарнавський // Вісник Львівського університету. – Серія історична. – Вип. 50. – Львів, 2014. – С. 158–179.
12. Фонди Волинського краєзнавчого музею. Науково-допоміжні матеріали (далі – ДМ).
13. Список старовинних знарядь, виробів та предметів побуту Волинської обл. станом на 15 червня 1969 р. (Рожищенський р-н). ДМ–66341.
14. Щоденник експедиції в Ратнівський р. 24–27. XI. 1970 р. по збору і виявленні етнографічного матеріалу. ДМ–27452.
15. Список старовинних знарядь, виробів та предметів побуту Волинської обл. станом на 15 червня 1971 року. (Камінь-Каширський, Любешівський р-н). ДМ–66343.
16. Перелік старовинних пам'ятників народного будівництва, знарядь праці, виробів ремесла, побутового начиння, творів мистецтва тощо, які необхідно виявляти, брати на облік, зберігати та збирати. ДМ–66339.
17. Матеріали етнографічної експедиції «Народи Прибужжя» 2000–2001 рр. (Любомльський р-н). ДМ–43555, 43557.
18. Матеріали етнографічної експедиції «По Турії» 2002 р. ДМ–43621, 43659.
19. Sprawozdaniezdziałalności Wołyńskiego Towarzystwa Przyjaciół Naukzalatą 1935–1937. – Luck, 1938. – S. 19–22, 49–53.

Мирошниченко-Гусак Людмила. Полевые этнографические исследования как составная часть формирования собрания Волинского краеведческого музея. В статье дается характеристика полевых исследований как одного из путей научного комплектования этнографической коллекции Волинского краеведческого музея. Прослежены этнографические экспедиции, осуществлявшиеся с 1929 по 2015 г., и их особенности в различные периоды становления заведения. Отмечается влияние на активизацию полевых исследований музеем научных государственных институций и академических этнографических центров. Определены задания из комплектования достопримечательностей народной культуры, которые возникают сегодня перед сотрудниками отдела этнографии и народных промыслов Волинского краеведческого музея.

Ключевые слова: этнографическая коллекция, полевые исследования, комплектование собрания, отдел этнографии и народных промыслов Волинского краеведческого музея.

Miroshnychenko-Husak Ludmila. Field Ethnographic Research as the Component of Forming Collection of Volyn Museum of Nature Sciences. The article deals with the characteristics of field research as one of the ways of scientific completing of ethnographic collection of Volyn Museum of Nature Sciences. The ethnographic expeditions, which was carried out from 1929 to 2015 and their peculiarities in different periods of establishing the institution, were followed in this article.

The impact on the revitalization of field research by the museum of science and public institutions and academic ethnographic centers was indicated. Also it was determined the tasks with completing the monuments of folk culture, that face today in front of the workers of ethnography and folk trades department of Volyn Museum of Nature Sciences.

Key words: ethnographic collection, field research, completing the collection, the department of ethnography and folk trades of Volyn Museum of Nature Sciences.

Статтю подано до редколегії
11.11.2016 р.